

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร" มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นครูที่ทำการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ปีการศึกษา 2525 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 34 โรงเรียน ไม่รวมโรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์อนุสรณ์) ซึ่งไม่มีห้องสมุด และโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เพราะเพิ่งเปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2525 และมีศูนย์เด็กปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 34 โรงเรียน ทางสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

กลุ่มโรงเรียนที่ 1 (กลุ่มทวาราวดี)

1. โรงเรียนราชวินิต
2. โรงเรียนพญาไท
3. โรงเรียนโฆสิตสโมสร
4. โรงเรียนวัดโบสถ์
5. โรงเรียนวัดโลมนัส
6. โรงเรียนวัดอมรินทราราม
7. โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก

กลุ่มโรงเรียนที่ 2 (กลุ่มอโยธยา)

8. โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์
9. โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาคาร)
10. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม
11. โรงเรียนวัดสังข์กระจาย (แจ่มวิชาลอน)
12. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม
13. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์
14. โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

กลุ่มโรงเรียนที่ 3 (กลุ่มสุโขทัย)

15. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส
16. โรงเรียนประภทวิธารักษ์
17. โรงเรียนมหาวิธานวัตร
18. โรงเรียนวัดชนะสงคราม
19. โรงเรียนวัดประยูรวงศ์วาส์
20. โรงเรียนวัดพลับพลายชัย
21. โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
22. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (ไม่ได้เป็นตัวอย่างประจำกร)

กลุ่มโรงเรียนที่ 4 (กลุ่มกรุงธน)

23. โรงเรียนประภทบางแค
24. โรงเรียนวัดเจ้ามูล
25. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
26. โรงเรียนวัดนาครุฑ
27. โรงเรียนวัดหน้า
28. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม
29. โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง

กลุ่มโรงเรียนที่ 5 (กลุ่มรัตนโกสินทร์)

30. โรงเรียนลำน้ำทิพย์
31. โรงเรียนดาราคาม
32. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
33. โรงเรียนประภมณนทร
34. โรงเรียนวัดด่าน
35. โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)
36. โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนทอนุสรณ์) ไม่ได้เป็นตัวอย่างประชากร

การเลือกตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนทั้ง 34 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนสุ่มตัวอย่าง
ครุมา 50% ของครูทั้งหมดที่สอนในชั้นป.1-ป.5 โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple
Random Sampling) ได้จำนวนครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เป็นตัวอย่างประชากร
ทั้งสิ้น 480 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 959 คน ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนครูแต่ละกลุ่มโรงเรียนที่เลือกเป็นตัวอย่างประชากร

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนครู					รวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	
1. กลุ่มทวารวดี	22	21	20	20	22	105
2. กลุ่มอโยธยา	20	22	21	21	22	106
3. กลุ่มสุโขทัย	16	14	16	12	15	73
4. กลุ่มกรุงธน	21	21	20	20	22	104
5. กลุ่มรัตนโกสินทร์	19	18	17	18	20	92
รวม	98	96	94	91	101	480

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ หนังสือ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ประกอบการเรียนการสอน เช่น การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของพันทิพา เมฆบุรณี การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนล้าริต ของวิภา ลู่ประดิษฐ์ ณ อยุธยา การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของเฉลิมศรี เจริญการ และอื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลที่ศึกษาในข้อ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา การศึกษา อายุราชการ ระดับชั้นที่ทำการสอน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด จำนวน 5 ข้อ โดยผู้ตอบจะเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านกิจกรรมและสื่อการสอน มีจำนวน 25 ข้อ ผู้ตอบจะเขียนเครื่องหมาย ✓ และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้บางข้อผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุดและความต้องการใช้บริการห้องสมุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านอาคารสถานที่ครุภัณฑ์ ปัญหาด้านวัสดุค้นคว้า และความต้องการใช้บริการห้องสมุด มีจำนวนทั้งสิ้น 39 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ผู้ตอบจะเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางด้านขวามือ ซึ่งแบ่งน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ ได้แก่

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มากที่สุด	4.50-5.00
มาก	3.50-4.49
ปานกลาง	2.50-3.49
น้อย	1.50-2.49
น้อยที่สุด	1.00-1.49

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช่และความเหมาะสมอื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราว ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์ทรงศนียา กัลยาณมิตร อาจารย์ภาควิชาสารัตถ และอาจารย์ประจำห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ม.ร.ว.สุรวิชัย ศิริวิชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ และกรรมการร่างและปรับปรุงแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 3) นางอารารัตน์ ย่ำสกุล ศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุด กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 4) นางสาวนิตยา พุทธเจริญทอง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
- 5) นางศิริวรรณ ลางตุลเสน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมนนทรี

4. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้กับครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการนำแบบสอบถามไปใช้จริงแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 34 โรงเรียน และเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2526 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2526 ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 480 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 3.75 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 462 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.25

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านกิจกรรมและสื่อการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุดและความต้องการใช้บริการห้องสมุด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรหาค่าเฉลี่ย (ระคอง กระณะลุต 2524 : 98)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

X = คะแนนที่กำหนดตามมาตราส่วนประเมินค่า

f = จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สูตรค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ประคอง กรรณสูตร 2524 : 98)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

- S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X = คะแนนที่กำหนดตามมาตราส่วนประเมินค่า
 f = จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย